24 SENTIAABRI 1935 on. DUGAAR 5. № 222 (1584) Ulaan-Yde.

Olon byriin proletaarinar, negedegti.

BURIAAD-MONGOLIIN YNEN

BK (b) Namiin Buriaad-Mongoliin Mezkom, BMASSR-iinTGK ba Burprofsoveediin Organ.

Yne 10 mgn. Zakilka yne: 12 sarada 30 t. 6 „ 15 t. 3 „ 7 t. 50 m. 1 „ 2 t. 50 m.

Nøk. Raazymov Kyrbiiin MTS-iin kyystede

ntiaabriiin 20-do BK(b) Namiin Zyyn Sibiiriin kizaariin iiin sekretaar nøk. Raazymov Ulaan-Yde koto samolioo geze jireed Kyrbiiin MTS-iin karijaata kolkoozuudta, indee mordobo.

dee Koriiin aimagiin ba Kyrbiiin MTS-iin køtølbørileg øbløø kiibe.

ke zuuraa ulasiin urdaki ujalganuudiin (boro bodoliin yresenii bucaalta) gyicedkelgetei tanilcasan baina.

nøk. Raazymov-ømçiin azaltadiin tariaa tuşaaka ajalga ton sulaar dyyrgeze baisaniigi temdegleed, Koriiin køtølbørilegçødøøs „aimag dotoroo, ulasiin urdaki udiigi kezee byrin gyicedkekebte“ geze asuusan baina.

yndeni namiin Koriiin aimagiin komiteediin sekretaar kailov, aimagiin gyicedkeke komiteediin tyryylegçe daajev gegçed „aimag dotoroo boro bodoliin tøløbøri nii bucaaltiigi sentiaabriiin 25-da cøm gyicedkekebdi“ k. Raazymoviigi katuugaar naiduulba.

tiaabriiin 21 de nøk. Raazymov Ulaan-Yde bucaza, odoor kizaariingaa Zyyn rajoonuudta mordobo.

Jike erdemte

ntiin Edyaardoviç Ciol bol 1857 onii sentiaab ødør Riazaanii gybeer ask yjeezdiin Izeevsk kondo zizeg albakaag e dotor tørøsøn baina.

tørøkøør çanartai ba ki isan toonii nom debter bişe, surgagça geze na igaagyi jum, nadiigi rasan kyn geze toolo lno“—geze Konstantiin oviç øøriingøø namtarta baina.

ntiin Edyaardoviç bol bolko şalgalta øgçø,40 uu 1920 on kyrter sur asan.

ujuun bilig, şine juu ke dura ba aguu jike bol Konstantiin Edyaar aikabtar jike erdemte baigaa. 1885 onoos etaal- dirizaabli byteeke bejee øgçø, ene aza garan zil erkilsen baina, ndo Konstantiin Edyaar l aeroplaanii teooriigi gçø, odoo samoliood gazariin sajakan oirto a tøsøbiigi zokiooson

igi esergyyceke jabada elen şudalkiin tula Kons Edyaardoviç bol oros ekin tyryyn, øøriingøø erodinamiiçesk trybaa baiguulza, eneegeeree a çukala çukala şinze sen baina.

ntiin Edyaardoviç bol elmøriøø, gadana talaas usalamzagyi, gancakan ø biçiikan køløsø deere uulsan ba tere baitugai azalaa kebiyylke kynyy zo jadaad, øøriingøø keblyylsen baika jum.

ntiin E. bol reaktiiv kø a planeet koorondiin ii talaar, gadaada ula iigi nileed tyryylsen çu ala azalnuudiigi biden n baina.

ntiin Edyaardoviç bol u garan nom, debter ydiigi zokioozo øgøbø. zasagta toogdoogyi —øørøø suragça ba or“ bol gancakan soveed yjede øøriingøø aguu el bodoliigi bejelyylke zoi.

dirizaabli byteeze bai izaablistroi“ geze gazar ta Ciolkoovskiin tuskai konst ryyktoriin biuroo baiguulagda san baina.

Eneenii rakeetanuud bol reak tiiv kødøløønii instityydte zo kioogdozo baina.

Manai nam ba zasagiin ga zar bol Ciolkoovskiin yyskelii gi bejelyylkiin tula keden mi lioon tøkørig gargaçalaza baina.

Konstantiin Edyaardoviç bol azaliin Ulaan Tugiin oordinoor şagnagdasan ba møn eneende tuskai tedkemze (peence) olgo koor togtoogdoson baina.

Konstantiin Edyaardoviç bol nasanaas nøgçøkøøs urda ma nai nam ba zasagiin gazarta gynzegei bajariigi kyrgeze ara diin udaridagça aguu jike-Staa linda biçegeer kandasan ba ene biçeg dotoroo øøriingøø byke azaliigi bolşoviig namda øgøsøn baina:

„Aviaaca, rakeeta - samaralga ba planeet-koorondiin karilcaa nii talaar zokiooson bykii aza laa bolşoviig nam ba soveed za sagta —kyn tørølkitønii sojoliin køgzøltiin bodoto udaridagçadta şilzyylen øgøbøb. Edener bol ene azaliigi amzaltataigaar gyicedke ke beze geze naidanam“—geze biçesen baigaa.

Nøk. Staalin bol ene jike al darta erdemte nøk. Ciolkoovs kada ton bolgoomzotoigoor kan daza, aguu jike tusatai kariuu øgøsøn baina.

Komuniis namiin udaridalga doro jabasan gancakan manai ulasta, kyn tørølkitønii køgzøl tiigi tataza baigaa aguu jike yys keliigi bejelyylke tukaida iime jike tusalamza yzyylze bolno.

Ciolkoovski nasanaas nøgçø søn bolboç, yynii surtal amidii.

Ciolkoovskiin gaikamşagta sur tal nebterersen Soveediin samo liood, dirizaabli ba rakeetaplaa nuud udangyi Soveed Kolbooto ulasiin tala agaarta niiseke bai na.

Tkaçoov, Doneeno, Groozo, Ziliaajev, Abraamoov, Zolota rioov, Dybeensk, Adaamo viç, Kagaan, Stooliar, Osiinsk, profeesor Zeem sk, porfeesor Izeevsk, inze neer Kyliniçeenko, Makareen ko, Korikoov, Sereebrianikov, Dzapariidze, Kolcoov, Sokaali, Korobkoovsk, Dirnbayym, My saatov.

Ulasta tuşaaka ujalgnauudaa oiriin ødørnyydte dyyrgeke keregtei

Zøbkøn 32,2 kubi

Sentiaabriiin 20-nii medee geer respyyblike dotoroo MTS-iin boro bodoliin tøløbøri 28,7 % ulasaas abtasan yresenii bucaal ta 41,4% dyrgedesen baina. Tariaa tuşaaka ulasiin uridaki bykii ujalganuudiin tøsøb zøbkøn 32,2% gyicedkegdebe.

Sentiaabriiin 10-nii medeegeer tariaatuşaalgiin byke tøsøbiin 10,0% dyyrgegdesen baigaa. Øngørøgçø arban konog soo tariaa tuşaalgiin teempede jamarç kubilalta garaagyi baina.

Tariaa tuşaalgaar Bargazanii (96,0%), Kabaanii (67,8%) aimaguud respyyblike dotoroo tyryy jabana.

Koriiin (7,9%), Ulaan-Ononii (2,2%), M-Şiberiin (15,9%), Jaruuniin (18,8%), Kiaagtiin (26,6%)Biçyyriin (18,7%), Zidiin (32,1%), aimaguud aikabatar jike geegdeltei.

Sovkoozuud ba niitiin emki nyyd tariaa tuşaaka tøsøbøø zøbkøn 37,1% gyicedkebe. Gada na gaarinciin tøløbøri miin 3,7% gyicedkegdesen ba idee kooliin keregceliin tariaa tuşaalga møn jike tasaldaltai baina.

Tariaa tuşaaka ulasiin urida ki ujalganuudaa erçemteigeer dyyrgeke jabadal kolkooz, sovkooz ba emkinyydiin zailaşagyi çukala ujalganuudiin negen bolno. Dan.

Tøsøbøø gyicedkebe

Ulaan-Yde kotiin karilcaa kolboonii tasag ulastaa yresenii bucaaltiin orooso 2,6 ceentner, şeniice 3,15 ceentner, ovioos 10 ceentner tuşaaza ziliin tøsøbiigi 100% gyicedkebe. D.DR.

Tariaa tuşaalgiigi ekileegyi

Ulaau-Yde kotiin zooniin kolkoozuud tariaa cokilgoor gynzegyi tasaldalda oroson jabana. Zişeelbel: Dabaatiin somonii kolkoozuud 561 gaa tariaa kadaza tyynees zøbkøn 24 gaa tariaagi cokison baina. Ilangajaa ene somonii „Erkireg Kycen“ ba „Ulaan Şinesete“ geze kolkoozuud gancaç boolto tariaa cokioogyi zigşyyritei tasaldalda jabana.

Møn Sajantiin somonii kolkoozuud 2525 gaa tariaa kadaza tyynees zøbkøn 108 gaa tariaagi cokison baika jum.

Ene kotiin zooniin kolkoozuud negeç ceentner tariaa utastaa tuşaagaagyi, tariaa tuşaalgaar jikeken tasaldaltai jabana. Kotiin gazariin tasag operatiiv zaabari økø josotoi. D.Dorziin.

Tariaa kuriaalgiin medee

1934 onii sentiaabriiin 20do turiaakuriaalga 365488 gaa juu 85,1%	1935 oni l sentiaabriiin 20do tar iaakuriaalga 419646 gaa juu 90,5%

1935 onii sentiaabriiin 20-do

Aimaguud.	Kadagdasani %-oor		Kadagdasan talamaigaas		
	Bykii tariaani	Oroosoto tarimaliin	Boogdo soni	Comogdo soni	Cokig dosoni
Tynken	90,7	95,8	99,7	92,0	34,4
Kabaansk	93,9	100,0	100,0	84,7	14,9
Alair	91,7	99,8	99,1	63,8	39,1
Tarbagatai	90,7	98,5	98,6	19,2	17,6
Aga	92,5	97,1	100,0	76,3	18,0
Biçyyr	96,3	100,0	98,8	28 6	13,9
E-Bulagad	87,7	91,3	99,0	58,6	41,5
Bargazan	92,3	95,7	100,0	44,0	22,3
Kiaagta	91,3	100,0	95,9	14,6	7,7
Zagarai	100,0	100,0	98,3	21,2	12,4
Ulaan-Onon	95,9	100,0	85,9	4,1	1,1
Olikoon	92,4	95,8	100,0	32, 5	33,0
Selenge	87,2	94,2	98,6	20,2	11,3
M-Şiber	89,0	96,7	97,9	27,9	23,4
Ulaan-Yde	56,6	73,9	96,7	15,6	7,7
Zide	89,0	94,7	93,2	7,3	2,9
Kori	96,7	99,3	92,0	25,5	8,6
Bookon	93,1	93,6	78,2	30,3	21,8
Jaruuna	95,0	99,0	80,6	14.6	53,3
Zakaamin	85,1	89,2	42,3	65,0	19,0
Baunta	17,2	22,2	41,8	28,4	—
K-Baigal	43.6	52,3	—	—	—
Kamta	90,5	96,6	94,6	38,1	19,5

Azaglalta: Byke tariaanii talmain kemzyyriigi BMASSR-iin Arkom Soveed 1935 onii sentiaabriiin 15-da eceslen batalsan baina. Tyydeereeç zarim aimaguudiin tøsøb jikedkegdesen tula, tedenii tariaa kuriaalgiin dyyrgelte, sentiaabriiin 20-nii medeegeer koroson baiza bolno.

BMASSR-iin Gaz. Tar. Arkomaad.

***

Øngørøgçø 5 konog soo oroosoto tarimaliin bykii tøsøbiin 3,1% kuriaagdaba. Enyynii urdakiaas teempiin talaar byri sularasan baina.

Syyliin taban konog soo Zagarain rajoon bykii tariaagaa100 kubi kadaza gyicedkebe. Møn Kabaanii, Biçyyriin, Kiaagtiin, Ulaan-Ononii aimaguud oroosoto tariaaniigaa kuriaalgiigi 100 kubi gyicedkesen baina. Gadana Koriiin aimag enyynii urda jike tasaldaltai baisanaa, syyliin taban konog soo eris kubilalta gargaza tariaa kuriaalgiingaa byke tøsøbiigi 96,7%,oroosoto rariaaniigaa tøsøbiigi 99,3% gyicedkeze, møn tyryy aimaguudiin zergede orolcobo. Tiigebeç, tariaa kuriaalgada zigşyyritei tasaldaltai, respyyblikee gedergeni tataza baisan rajoonuud bii baina. Zişeelkede: Ulaan-Yde-56,6%, Baunta-17,2%, K-Baigal- 14,6% g.m.

Ene zigşyyritei tasaldalaa odoo kyrter usadkaza çadaagyi aimaguudiin køtølbørilegçød, ene keregtee katuu kariuucalgatai baika josotoi.

Tariaa kuriaalgaar ømçiin azaltad(88,12), emkinyyd (44,9%) jike geegdeltei.

Tariaa comolgo zigşyyritei tasaldaltai, respyyblike dotoroo zøbkøn 38,1% gyicedkegdebe. Tarbagatain(19,2%), Kiaagtiin (14,6%), Zagarain (21,2%), Ulaan-Ononii 4,1%, Selengiin (20,2%), Ulaan-Yde (15,6%), Zidiin (7,3%), Jaruuniin (14 6%)aimaguud buzagai jike tasaldaltai. Respyyblike dotoroo tariaa cokilgo miin 19,5%gyicedkegdee. Tariaa cokilgo yrgelzedee, zigşyyritei sula gekede jamarç alduu bolkogyi baina. Zişeelkede tyryy jabasan Tynkenii rajoon cokilgoo zøbkøn34 4%, adag jabasan Ulaan-Onon-1,1%,Zide-2,9% gyicedkesen baina.

Tiimees tariaa comolgo ba cokilgodo jikenki kycee elsyylze tyynde eris kubilalta kiike keregtei.

Gadaadiin sonin

Germaaniiin emigraanta Jaakov barigdaba

VEENA, (TASS). Şveicaariiin zasagiin gazariin medeecesenii josoor, Şveicaariiin zasagaar gedergeni Germaani ilgegdesen geremaaniiin emigraant Jaakov bol, ende saja Şveicaariiin gazarta orosoniigoo syyleer barigdaba. Şveicaariiin zasag bol, Jaakoviigi Şveicaariiin gazaraas çeleke geze togtoobo.

Itaaliiin ceregyyd Syeeckiin kanaalaar engerbe

LOONDON, (TASS). Sentiaabriiin 18nii eder Syeeckiin kanaalaar Itaaliiin 12 usan dooguur jabadag ongoconuud engerebe. Men 19-nii eder Itaaliiin 10 mingan cereg engeresen baina.

Bykii ereçyydiigi kile deere ilgeekegebe

LOONDON, (TASS). Abissiinaas „Reiter" aagenstviin medeecesenii josoor, Kaarrar proviinciin gybernaator bol, buu zebseg zeeze çadakaar bykii ereçyydiigi kile deere ilgeekiin zakiralta gargaba. Addis-Abebe, Adya ba Abkyma g.m. kotonuudaas abtasan medeegiin josoor Itaaliiin ceregiin dailan orokoo baisan deerees, tendeki suurin zononi zaisaza baina,—gene.

1910 ondo teregçed tatagdaba

RIIM, (TASS) 1910 ondo teresen aad, ceregiin ujalgata tatabariaar avtomoviiliin çaastida biçegdesen beledkeliin zaluuçuudiigi tataza ekilbe.

Zasagiin gazariin zasedaani bolbo

LOONDON, (TASS). „Staar" soninii medeecesenii josoor, ecegder bolson Aangliiin zasagiin gazariin zasedaani bol, Itaaliiin 2 mekanizaruulsan diviizigi Liibi ilgeeketei kamta Jegiiped ba Syeeckiin kanaal deere bolkoo baisan ajuul tukai jiken kidee kelcebe. Men sonin bol „kanaal deere dailaldaan bolzo bolkoor baina" geze kelene.

***

LOONDON, (TASS). Sentiaabriiin 18-da morito ceregiin poolko Jegiiped ilgegdebe.

Jike kycetei salkin bolbo

LOONDON, (TASS). Sentiaabriiin 17-do Aanglida jike kycetei salkin bolbo. Ene jike salkinaar 7 kyn ykesen ba olon kyn şarkatasan baina. 20 kotonuudiin telefoonii kolboo tasarsan, usanda jabasan mingaad ongoco ba biçiikanuud parokooduud butarsan ba ergide kajagdasan baina.

Men olon rajoonuudta salkinii kyceniini nege çaas soo 160 kilomeetr kyrter boloson ba keden olon gernyyd ebderesen baina.

SSSR-iin Tebiin Gyicedkeke Komiteediin togtool

Tyrkestaanii Ulaan tugta morito diviiziin Tadzikistaanda zebleliin zasag baiguulkiin ba bekizyylkiin tula temecesen, respyyblikiin socialiis baiguulaltada idebkitei kabaadasan, Tadzikistaanii yndesen kaadrnuudiigi ceregiin ba ulas teriin talaar kemyyzyylke keregte jike sanalaa tabin temecgseer 15 zil gyicesenteini daşaram duulan SSSR-iin Tebiin Gyicedkeke Komiteediin Togtookoni:

1. Tyrkestaanii 7-doki Ulaan tugta morito divziiziigi 7-doki Tadzikistaanii Ulaan tugta morito diviize geze nerelke.

2. Diviiziigi Leeninii Oordenoor çagnaka.

SSSR-iin Tebiin Cyicedkeke Komiteediin tyryy- Petroovskii.

SSSR-iin Tebiin Gyicedkeke Komiteediin sekretaar Akuulov.

SSSR dotor

Iraanii uran saikani ba arkeoloogiin olon ulasiin 3 dugaar kongreesiin syylşiin zasedaani bolbo

Moskvaa. Sentiaabriiin 18-da Ulaan ceregiin Tebiin gerte Iraanii uran saikani ba arkeoloogiigi şinzeke olon ulasuudiin 3 dugaar kongreesiin syylşiin zasedaani bolbo.

Kongrees bol iraanii uran saikani ba arkeoloogiigi şinzeke olon ulasiin 4 deki kongreesiigi 1937 ondo Pariiza kotodo tataka geze togtoobo. Şveiciin profeessor Razbeela gegçiin enyynii udaadaki kongreesuudta Zyyn zygiin ulasuudiin, ilangajaa iraanii uran saikaniigi şinzen suraka kedelmeriiin temaatikiigi byri ergedkeke tukai dudradkaliigi kongrees bol saişaaba. Tyynii syyleer iraanii uran saikanii ba arkeoloogiin olon ulasiin komiteediigi sungaba. Tyyniityryylegçede germaaniiin profeessor Friidrik Laarra, komiteediin zinkeni sekretaarta profeessor Artyyr, komiteediin sekretaarta profeesor Poop (AKŞ-ameerikiin kolbooto ştaad) sungagdaba.

Komiteediin sostaabta 22 ulasiin teleelegçed orobo bebel, SSSR ees—akadeemig I. A. Orbeeli, profeessornuud: K.V. Trever ba B. N. Deniike; Fraancaas—profeessornuud: Pelioo Aken, Gryysse, Saali; Iraanaass—Asger, Kemed, Gycein-kan Ala, Godaar; Aangliaas-profeessornuud: Miinko, faliboon, Ais Aştoon; AKŞ-ees-profeessornuud: Poop, Şaapli ba busad.

Komiteedoo sungasanii udaa nojon Kekmeed ba akadeemig Óbreeli gegçediin dyyrgeltiin yge kelelgen bolbo.

Nojon Kekmeed bol, kongrees ba yzeskelen emkidkelgede Soveed ulasiin oroldosoniigi ba 3-dugaar kongreesiin erdem ukaanii çanaraar jike baisaniigi temdeglebe.

Ceregiin tatalga

RIIM, (TASS). Abissiiniin soninii medeecesenii josoor, menee 1,100,000 deeşe kyn tatagdaad baina gene.

„Taban ziliin şiidkekii çan 3-daki ziliin" urislamza

Şyyberiiin 44-deki tiraaziin tuska

Tiraaz bol, 1935 onii sentiaabriiin 10 ba 11-nii edernyydte, Dneepropetroovsk moziin Staalindoorf suurinda gargagdasan baina. Ene tiraaza soo 8048000 tekerigiin 312000 şyyberi naadagdasan baina. Ene tabliicada zaagdasan noomernuud bol bykii 40 razriaaduudta şyysen ba enyynii şyyciigini zuramiin josoor ulasiin meng kaassanuudaar tel Şyysen obligaaca şyysen şygciigini t na, obligaacilni y ke baina. Enyy noomeriin sonin abasanaas koişo şy ze ekilene.

Şyyberinyydeni dooro toologdo riiin ba obligaaciin noomirn tudasan baina:

Seeri №№	Obligaaciin №№	Şyyberini kamta tek.	Seeri №№	Obligaaciin №№
0012	40*)	500	4742	40*)
0196	43*)	200	4826	86*)
0509	74*)	200	4964	65*)
0670	40*)	500	5039	39*)
0705	41*)	500	5147	64*)
0753	82*)	200	5165	38*)
0927	24*)	200	5446	18*)
0848	98*)	200	5520	1-100
0991	27*)	500	5594	73*)
1062	93*)	200	5871	53*)
1333	93*)	200	6050	1-100
1665	70*)	200	6061	22*)
2031	68*)	200	6280	21*)
2096	80*)	200	6362	29*)
2442	20*)	200	6420	54*)
2571	68*)	200	6527	32*)
2705	81*)	200	6541	1-100
2739	81*)	500	6568	24*)
2800	45*)	200	6812	61*)
2828	34*)	200	6836	26*)
2944	1-100	20	6865	1-100
3092	25*)	500	7049	69*)
3112	90*)	500	7343	1-100
3144	69*)	200	7388	70*)
3169	77*)	500	7450	34*)
3298	93*)	200	7559	40*)
3367	09*)	200	7675	32*)
3386	61*)	200	7823	71*)
3424	23*)	200	8468	99*)
3484	1-100	50	8536	69*)
3529	1-100	50	8759	64*)
3540	93*)	200	8783	47*)
3686	39*)	200	8895	79*)
3784	59*)	500	9007	33*)
3955	24*)	200	9451	46*)
4193	86*)	200	9660	30*)
4360	62*)	200	9675	98*)
4422	47*)	500	6836	46*)
4644	66*)	200	9979	66*)

Ene seeriiin busa 99 obligaaceni 20-20 te baina.

Tiraaziin komiisiin tyryylegçe—Staalindoor cedkomiin tyryylegçe KAG

Tiraaziin komiisiin kariuucalgata N

Kariuucalgata redaagtoriigi orologço C.

Номер выпускал Н. ЦЫБЕНОВ. Корректировал Б. Д. ДУГАРОВ. Верстал Д. ЖАМБАЛОВ. Типография из-ва «Б.-М. Правды» и «УНЭН» Уполглав